

Tempen på sjöfartsbranschen 2023

Stort rekryteringsbehov i sjöfartsbranschen

Sveriges beroende av sjöfarten kan inte nog understrykas. Vi har alltid varit en sjöfartsnation – 90 procent av landets import och export transporteras på vattnet. I en tid som präglas av en allt högre grad av osäkerhet i vår omvärld är sjöfarten dessutom en beredskapsfråga. Att tillgodose branschens behov av arbetskraft är därför viktigt ur en rad perspektiv.

I den här rapporten fastslås samtidigt att vi i närtid står inför en kompetensutmaning. Det sammanlagda rekryteringsbehovet hos våra medlemsföretag inom sjöfartsbranschen uppskattas till drygt 2 200 personer för perioden 2023-2025. Rekryteringsbehovet är stort i alla de undersökta yrkesgrupperna – däck, maskin och intendentur. Att utbildningsväsendet under kommande år ges förutsättningar att tillgodose branschens behov är kritiskt och vi lämnar i rapporten en rad åtgärdsförslag som syftar till att trygga tillgången på personal.

Vi vill exempelvis se en översyn av det befintliga regelverket för yrkesutbildningar, att sjöfartens behov tillgodoses i dimensioneringen av gymnasieskolans utbildningar och att företag och bransch ges större möjligheter att påverka utbildningarnas innehåll.

I vår rapport *Tempen på sjöfartsbranschen 2023* kan du läsa om fler slutsatser och åtgärdsförslag.

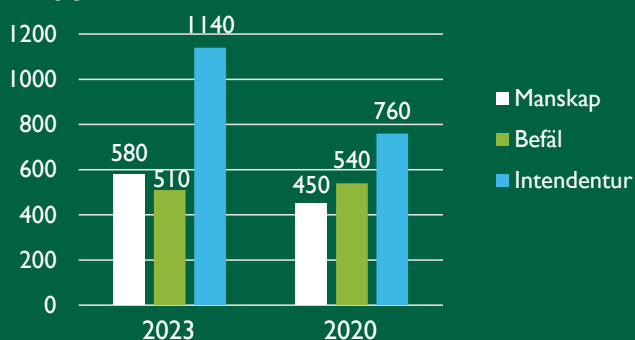
Caj Luoma, chef kompetensförsörjning, augusti 2023

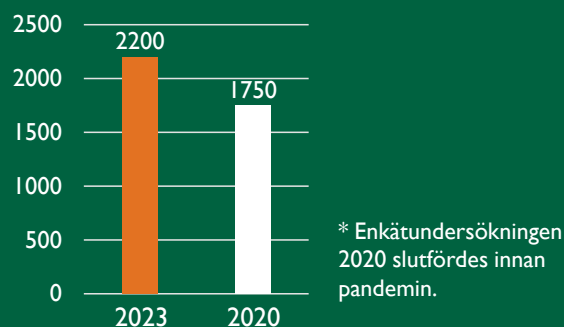
Rekryteringsbehovet hos medlemsföretagen i Sjöfartens Arbetsgivareförbund

Rekryteringsbehovet

Grupperat

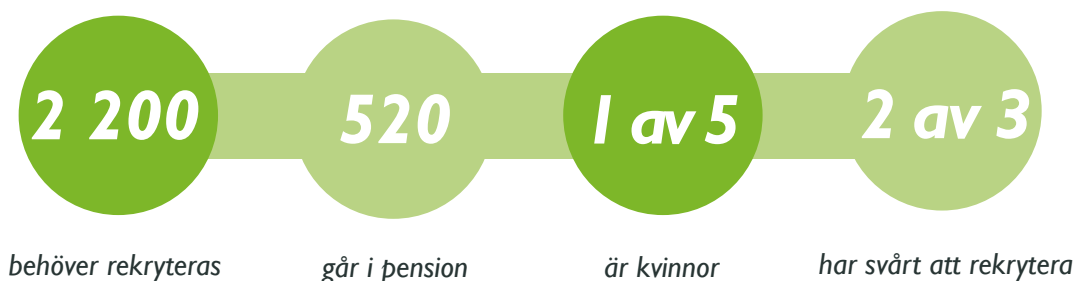

Totalt

2023-2025

Nyckeltal

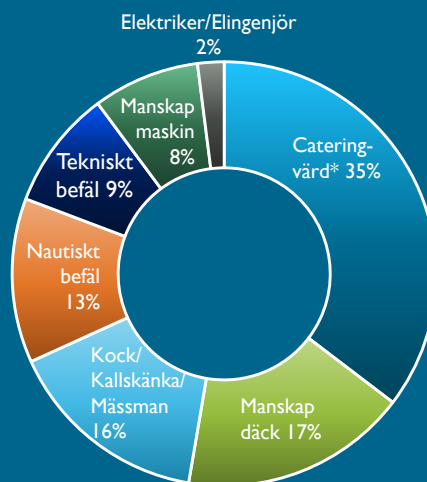
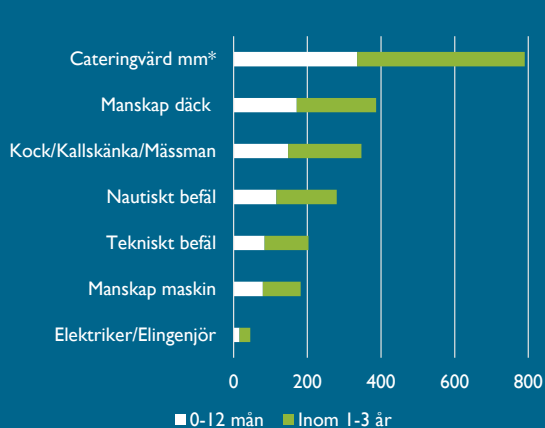

Rekryteringsbehovet uppskattas till 2 200 personer 2023-2025

Rapporten visar att det sammanlagda rekryteringsbehovet uppskattas till drygt 2 200 personer under den kommande tre-årsperioden. Inom det närmaste året avser medlemsföretagen att rekrytera drygt 900 personer och knappt 1300 personer efterföljande två år.

Tolv yrkesgrupper har undersökts:

Nautiskt juniorbefäl, nautiskt seniorbefäl, tekniskt juniorbefäl, tekniskt seniorbefäl, elingenjör, manskap däck, manskap maskin, elektriker, kock, kallskänka, mässman samt cateringvärd (samlingsbenämning för serverings-, bar-, städ- och butikspersonal, cateringvärd).

* Gäller för serverings-, bar-, städ- och butikspersonal samt cateringvärdar

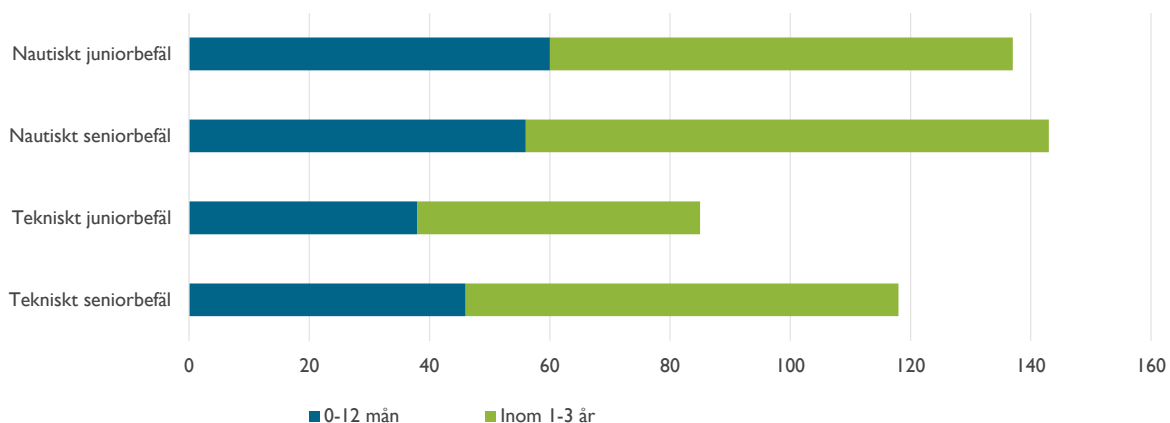
2 av 3 företag har svårt att rekrytera

Knappt 2 av 3 medlemsföretag har haft svårigheter att rekrytera personal det senaste året.

De yrken som flest företag haft svårigheter att rekrytera inom är manskap däck och maskin. Överlag är det svårt att hitta personer med rätt yrkesutbildning inom gruppen manskap (manskap maskin och manskap däck), elektriker/elingenjör och kock/kallskänka/mässman.

Rekryteringsbehov av nautiskt och tekniskt befäl

Nästan var sjätte anställd är i pensionsåldern

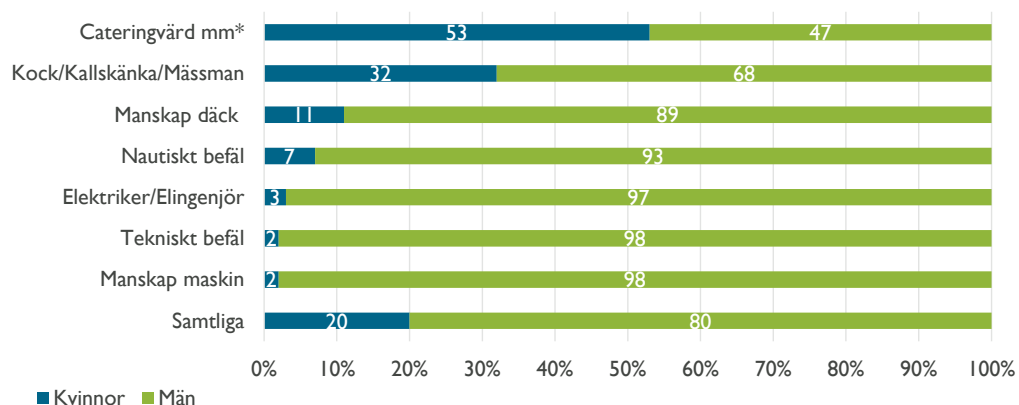
Cirka 520 personer förväntas gå i pension under 2023-2025, vilket innebär att ungefär var sjätte anställd eller ca 15% är i pensionsåldern.

I de två största yrkesgrupperna, cateringvärd mm och nautiskt befäl är antalet som förväntas gå i pension de kommande tre åren högt, 120 respektive drygt 100 personer.

Sjöfarten behöver fler kvinnor

Sjöfartens yrken är fortfarande starkt mansdominerade. Det totala antalet kvinnor i alla yrkesgrupper är 20%.

Noteras bör att andelen kvinnor i yrkesgruppen cateringvärd mm är 53% samt i kock/kallskänka/mässman är 32% kvinnor. Däremot är 9% kvinnor inom yrkesgrupperna manskap och befäl.

* Gäller för serverings-, bar-, städ- och butikspersonal samt cateringvärdar

Viktiga åtgärder för att säkra sjöfartens kompetensförsörjning

» Se över regelverket för yrkesvuxutbildningar

För att täcka det omfattande behovet av rekryteringar till både däck- och maskinmanskaper behöver myndigheterna se över regelverket så att reglerna är desamma som för yrkesvuxutbildningar i andra branscher. I dagsläget får de yrkesvuxutbildningar som planeras för manskap anpassas till befintligt regelverk, vilket innebär en begränsning av de personer som har behörighet att söka utbildningarna.

» Dimensionera för sjöfartens behov

Det är av största vikt att utfallet av den förestående dimensioneringen av gymnasieskolan verkligen tillgodoser de reella behoven. Antalet utbildningsplatser riktade till sjöfarten måste spegla branschens behov inom gymnasieskolan.

» Utöka skolpengen

Precis som andra delar av samhället drabbas sjöfartsutbildningarna hårt av ökande kostnader i form av dyrare drivmedel, ökande hyror och hög inflation. Även om utökad skolpeng innebär att kostnaden per elev blir högre uppvägs det med råge av att näringslivets behov av en fungerande sjöfart tillfredsställs.

» Ge företag och branscher större möjlighet att påverka utbildningarna

Politiken måste på alla nivåer ta större ansvar för en bättre fungerande kompetensförsörjning, för en gymnasieskola som utbildar för arbetsmarknadens behov och för att rollfördelningen mellan det offentliga och arbetslivet utvecklas och förtydligas. Företag och branscher måste få ett mycket större inflytande över yrkesutbildningarna.

» Ökad jämställdhet i transportnäringens olika branscher

Transportföretagen jobbar aktivt och långsiktigt för att öka jämställdheten i transportnäringens olika branscher och vi välkomnar politiska satsningar som stöttar det jämställdhetsarbetet.

» Stärkt attraktivitet

Sjöfartens utbildningar inom högskolan och gymnasieskolan behöver växa för att tillfredsställa branschens rekryteringsbehov. Genom att jobba med attitydfrågor i samhället kan politik och myndigheter bidra till att fler väljer sjöfarten som arbetsplats.

Kort om undersökningen

Transportföretagen har under våren 2023 genomfört en undersökning riktad till medlemsföretagen i Sjöfartens Arbetsgivareförbund.

Enkätfrågorna avser såväl svenskflaggat tonnage som svenskkontrollerat tonnage under utländsk flagg och avser personal som går under storsjö- eller färjeavtalen eller därpå grundade specialavtal (ej TAP).

Det huvudsakliga syftet med undersökningen har varit att kartlägga medlemsföretagens rekryteringsbehov 2023-2025. Resultaten från undersökningen kommer att användas i dialog med politiker, myndigheter, skolor och allmänheten för att stärka sjöfartsbranschens kompetensförsörjning.

Svarsandelen i undersökningen är 93 procent.

Transportföretagen

Box 5384

102 49 Stockholm

Besöksadress Storgatan 19

Tel 08 762 71 00

kompetens@transportforetagen.se

